**Beleidskeuzes uitgelegd**
*Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW 3.1)*

**Doel(en)**

Jaarlijks worden zo'n 1.300 jongeren die een aanvraag voor de Wajong doen afgewezen door UWV o.b.v. het duurzaamheidscriterium. UWV kan op het moment van de aanvraag wel vaststellen dat er geen arbeidsvermogen is, maar niet vaststellen dat dit arbeidsvermogen ook duurzaam ontbreekt. Deze jongeren komen daardoor onder de Participatiewet te vallen.
Idealiter ontvangen zij daar dienstverlening die gericht is op het ontwikkelen van arbeidsvermogen. Indien blijkt dat arbeidsvermogen duurzaam uitblijft, dan kan op een later moment alsnog een Wajong-uitkering aangevraagd worden.
Aangezien deze dienstverlening intensief is en specifieke expertise vraagt, en gemeenten niet de mogelijkheden hebben om iedereen binnen de Participatiewet dienstverlening aan te bieden, vallen deze jongeren nu vaak tussen wal en schip.

Met de middelen die uit de envelop Groepen in de Knel beschikbaar zijn gekomen, wordt gezorgd dat de situatie van de jongeren (met een afgewezen Wajong-aanvraag op duurzaamheidscriterium) stabiliseert en zij arbeidsvermogen ontwikkelen, zodat waar mogelijk levenslange afhankelijkheid van bijstand/'levenslang Wajongrecht na 10 jaar' wordt afgewend.

**Beleidsinstrument(en)**

Extra financiële middelen ten behoeve van dienstverlening aan de doelgroep vanuit gemeenten. In drie elementen:

- Warme overdacht vanuit UWV aan gemeenten na een afwijzing voor de Wajong o.b.v. het duurzaamheidscriterium;
- Begeleiding gericht op positieve ervaringen, kleine stapjes, lange inzet (meerdere jaren) en zo perspectief bieden en ritme creëren.
- Ontwikkelplekken waar in een veilige omgeving en met begeleiding de jongere zijn arbeidsvermogen kan gaan ontdekken/ ontwikkelen.

**Financiële gevolgen voor het Rijk**

Via de DU re-integratiedienstverlening gericht op jongeren ontvangen gemeenten vanaf 2027 middelen voor de groep 'afgewezen Wajongeren'. Deze middelen zijn structureel vanaf 2033.

| (x € 1 mln.) | 2026 | 2027 | 2028 | 2029 | 2030 | 2031 | Struc |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Dienstverlening afgewezen Wajongeren | 0 | 4,2 | 8,4 | 12,6 | 16,8 | 21,0 | 29,3 |

| | |
|---|---|
| **Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren** | De financiële middelen worden beschikbaar gesteld aan gemeenten in het licht van hun taken in het kader van de Participatiewet. De middelen worden verdeeld via een decentralisatie-uitkering over de 35 centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's om uitvoering te geven aan de betere dienstverlening. De reden dat de middelen naar centrumgemeenten gaan en niet over alle gemeenten worden verdeeld is tweeledig. Enerzijds betreft het een kleine doelgroep van zo'n 1.300 jongeren per jaar. Daarnaast vergt de gevraagde dienstverlening voor deze jongeren specifieke expertise waarvan niet van elke gemeente gevraagd kan worden om dit eigenstandig in stand te houden. Zeker niet vanwege de kleine aantallen die het betreft. |
| **Nagestreefde doeltreffendheid** | Het zien (waaronder de warme overdracht van UWV naar gemeenten) en begeleiden van deze jongeren in een kwetsbare positie in een voor hen veilige omgeving vergroot de kans op het ontwikkelen van arbeidsvermogen en vermindert de kans op levenslange uitkeringsafhankelijkheid.<br>In die gevallen dat er, ondanks de dienstverlening, voor langere tijd geen arbeidsvermogen blijkt te zijn, kan een jongere op enig moment nog een hernieuwde aanvraag voor de Wajong doen. Zonder deze inzet op ontwikkeling is een hernieuwde aanvraag niet goed mogelijk. |
| **Nagestreefde doelmatigheid** | Gemeenten hebben vanuit de Participatiewet de wettelijke taak hun inwoners te ondersteunen richting werk en participatie. De middelen en daarmee de mogelijkheid van gemeenten om aan de volledige doelgroep van de Participatiewet dienstverlening aan te bieden zijn beperkt. Daardoor vallen afgewezen wajongers zonder arbeidsvermogen vaak tussen wal en schip.<br>Door extra middelen via een decentralisatie-uitkering aan gemeenten te verstrekken blijft initieel zichtbaar wat het doel van deze middelen is, en biedt het gemeenten aan de andere kant de vrijheid om dit aansluitend op hun huidige beleid, structuur en activiteiten t.a.v. de Participatiewet invulling te geven. |
| **Evaluatieparagraaf** | Met UWV en gemeenten worden afspraken gemaakt over het volgen van deze groep jongeren en het evalueren van de geboden dienstverlening. |